

UNESCO  
Man &  
Biosphere



Maasheggen

Jaarplan 2023  
Maasheggen UNESCO

**HECHTEN & VERVLECHTEN**



# HECHTEN & VERVLECHTEN



## INLEIDING

In het afgelopen jaar is hard gewerkt aan een nieuwe gebiedsvisie en een nieuw meerjarenprogramma voor UNESCO Maasheggen.

Aan die herijking lagen twee redenen ten grondslag:

1. ook het Maasheggengebied ziet zich in toenemende mate geconfronteerd met nieuwe uitdagingen én opgaven, die om een reactie van of een oplossing in ons gebied vragen. Denk daarbij aan de transformatie van de landbouwsector, de stikstofproblematiek, de afname van de biodiversiteit, de energietransitie, de klimaatverandering, de verschraving van de gemeenschapsvoorzieningen in de dorpen en de toenemende recreatiedruk;
2. er was behoefte aan meer balans tussen 'man' en 'biosphere'. In de afgelopen jaren is de meeste aandacht en inzet uitgegaan naar natuurontwikkeling, -herstel en -behoud en de uitvoering van (water)projecten. Er is nog relatief weinig gedaan om de betrokkenheid van de inwoners en de bezoekers bij het Maasheggengebied te vergroten.

In de nieuwe gebiedsvisie ligt daarom de nadruk op *hechten* en *vervlechten*. Met 'hechten' is het vergroten van de betrokkenheid van huidige en potentiële gebiedspartijen en van bewoners en bezoekers bedoeld. 'Vervlechten' zien wij als het slim combineren van oplossingen voor de opgaves die op Maasheggen UNESCO afkomen, maar ook als het versterken van de samenwerking met partners in én buiten het Maasheggengebied.

Begin 2023 wordt het geactualiseerde uitvoeringsprogramma vastgesteld door de stuurgroep. Vanaf dan kan ook worden gewerkt aan de uitvoering ervan.

Voor 2023 staan in ieder geval op de agenda:

- de inrichting van de nieuwe organisatie. Speerpunten daarbij zijn het oprichten van een juridische entiteit (stichting), de uitbreiding van de strategische klankbordgroep, de aanstelling van een programmamanager, de vorming van een programmateam en de inrichting van vijf programmalijnen (natuur, landbouw, wonen, gezondheid en recreatie);
- de revitalisering van de wetenschappelijke raad, met meer accent op het (laten) uitvoeren van onderzoek;
- de actualisatie van de communicatiestrategie;
- de start van het proces dat moet worden doorlopen om in 2028 een aanvraag voor de verlenging van de UNESCO-status te kunnen indienen. In 2023 worden de voorwaarden die UNESCO wereldwijd daaraan stelt in kaart gebracht.

De stuurgroep neemt begin 2023 besluiten over de aanbevelingen die in de herziene gebiedsvisie worden gedaan. Die besluiten kunnen gevolgen hebben voor de samenstelling van stuurgroep, kernteam en programmateam én voor de aansturing van het programma UNESCO Maasheggen. Daarnaast heeft de keuze voor een andere aanpak waarschijnlijk ook gevolgen voor de begroting. De begroting 2023 wordt daarom pas na de hiervoor genoemde besluitvorming door de stuurgroep definitief vastgesteld.



## PROJECTEN 2023: BIOSFEER

Ook in 2023 worden tal van projecten uitgevoerd. De uitvoering ligt meestal bij één of meer van de betrokken gebiedspartijen.

Onderstaand een overzicht van alle, op dit moment, bekende projecten.

### NATUUR EN LANDSCHAP

#### ***Realisatie Ambitiekaart Maasheggen***

*trekker: Staatsbosbeheer*

Steeds meer terreinbeheerders, overheden, particuliere eigenaren, agrariërs en andere initiatiefnemers zijn overtuigd van de noodzaak en het belang van het aanleggen van nieuwe natuur in De Maasheggen. Het heeft al geleid tot een enorme kwaliteitsimpuls voor dit kleinschalige landschap; dat zet zich in de komende jaren door.

Mits... Voorwaarde is namelijk wél dat provincie Brabant ook in de toekomst voldoende beleids- en financiële ruimte blijft bieden om natuurontwikkeling in De Maasheggen mogelijk te maken. Er is al veel gerealiseerd in De Maasheggen, maar er blijft ook nog veel te wensen over. Zo is het streven om in 2023 en 2024 de natuurkerngebieden (Oeffelter Meent, Loerangel, Cultuurhistorisch Monument, Vortumse en Groeningse Bergjes) af te ronden door er natuur, passend binnen het Natuurnetwerk Brabant, te ontwikkelen. Via kavelruil worden gronden verworven die aansluitend worden ingericht.

Via groene verbindingen tussen de kerngebieden wordt idealiter een lang lint gevormd van zuid naar noord. Belangrijk onderdeel van die verbindingen zijn de beekdalen van de St.Jansbeek en de Vierlingsbeekse Molenbeek / Smakterbroek en het gebied tussen Cuijk en Katwijk. Aan deze gebieden wordt in 2023 speciale aandacht gegeven.

### ***Opstellen kanskaart Maasheggen***

*trekker: Staatsbosbeheer*

Het cultuurhistorisch heggenpatroon in De Maasheggen moet zoveel mogelijk behouden blijven én waar mogelijk worden versterkt. Via verschillende plannen zijn in 2009, 2015 en 2019 vergunningen verstrekt voor de aanleg van nieuwe Maasheggen. In 2023 wordt verdergegaan met de aanplant van deze heggen. Daarnaast wordt in 2023 een nieuwe kanskaart gemaakt; die kaart maakt duidelijk waar in de toekomst nog heggen kunnen worden aangeplant.

### ***Kraaijbergse Plassen***

*trekker: Brabants Landschap*

Het gebied rondom de Kraaijbergse Plassen behoort, met uitzondering van het gebied De Kampen, ook tot het UNESCO-gebied.

Er ligt voor dit gebied nog een opgave om Natuurnetwerk Brabant te realiseren. In het beheerplan van Brabants Landschap vormen procesnatuur in de directe omgeving van de plassen en instandhouding en ontwikkeling van een Maasheggenlandschap in de gebieden daaromheen de uitgangspunten. In het gebied als geheel wordt ingezet op een betere regulering van de recreatie. In 2023 is er speciale aandacht voor de sleedoornpage, de ontwikkeling van een natuurvriendelijke oever langs de Tochtsloot, de verwerving van grondstroken langs 'probleemheggen' en voorlichting aan grondeigenaren/inwoners over het toekomstbeeld van de Kraaijbergse Plassen.

### ***Project Sleedoornpage***

*trekker: gemeente Land van Cuijk*

Het gebied rond de Kraaijbergse Plassen herbergt een populatie van de sleedoornpage. Het is de enige vindplaats van deze bijzondere vlindersoort in Brabant. Beleid van provincie Noord-Brabant is om voor deze prioritaire soort verbindingen te maken naar Keent en naar het overige Maasheggengebied. Deze verbindingen bestaan uit nagenoeg aaneengesloten groene lijnelementen aangevuld met stapstenen.

Om op korte termijn al resultaat te kunnen boeken heeft de Vlinderstichting aanbevelingen gedaan voor de vestiging van de sleedoornpage in De Maasheggen. In opdracht van Vereniging Nederlands Cultuurlandschap, Brabants Landschap en gemeente Land van Cuijk doet stichting Bargerveen onderzoek naar hoe de page reageert op bepaalde vormen van beheer. De resultaten van dit onderzoek kunnen straks worden meegenomen in de beheeraanpak van onder andere het Collectief Deltaplan Landschap en de terreinbeheerders. Wanneer partijen besluiten om tot herintroductie van de sleedoornpage over te gaan, kunnen de hagen op de juiste wijze voor de page worden beheerd.

## **Poelenproject**

*trekker: Vereniging Nederlands Cultuurlandschap (VNC)*

In 2023 worden, als onderdeel van het Poelenproject Maasheggen, nog 25 poelen aangelegd in De Maasheggen, onder meer in het Cultuurhistorisch Monument bij Beugen.

## **BEHEER MAASHEGGEN**

### ***Werkoverleg Beheer***

*trekker: Staatsbosbeheer ism programmamateam*

Voor een goed beheer van De Maasheggen is het belangrijk om meer samen te werken, zowel op lokaal als regionaal niveau, én meer met elkaar af te stemmen.

Vanuit Beheer en Onderhoud maar ook op terreinen als registratie, werkplanning uitvoering, exotenbeheer etc gaan we op zoek naar mogelijkheden om meer samen te doen.

Voorwaarde is dat terreinbeheerders met elkaar in gesprek blijven. Dat ze in overleg met elkaar sturen op beheer, hun kennis delen en elkaar van advies voorzien. Het is noodzakelijk om afspraken te maken over bijvoorbeeld onderhoud, aanplant, vlechten, aansturing van aannemers, bestrijding van ziektes en afvoeren van snoeiafval. Het Werkoverleg Beheer draagt bij aan een beter beheer en een grotere gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het Maasheggengebied.

### ***Samenwerking in beheer (BOOM)***

*trekker: Staatsbosbeheer*

Waar er veel grondeigenaren zijn, bestaan er ook veel meningen over hoe een landschap moet worden onderhouden en welke beheermethodes het beste werken. Het is de kunst om, met respect voor al die opvattingen, zoveel mogelijk samen te werken bij het beheer van De Maasheggen.

Het programma BOOM helpt daarbij. Landschapselementen in het gebied worden gedetailleerd vastgelegd in BOOM. Gelijktijdig worden er onderhoudsmaatregelen aan gekoppeld en, voor zover mogelijk, ook ingepland. Op die manier is voortdurend inzichtelijk hoe het staat met het beheer en het onderhoud van De Maasheggen.

Gemeente Land van Cuijk, de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap, Waterschap Aa en Maas, Stichting Landschapsbeheer Boxmeer (SLaBox), Collectief Deltaplan Landschap en enkele particulieren zijn al aangehaakt bij dit initiatief.

In 2023 is het streven om alle landschapselementen – gebiedsdekkend dus – in het systeem te krijgen. Het gebruik van BOOM blijven we stimuleren; idealiter wordt ook een coördinator BOOM aangesteld!

### ***Bomenbeheer***

*trekker: Staatsbosbeheer*

Essentaksterfte is een probleem in het Maasheggengebied. Ook vitale bomen leggen het loodje. Het is nog niet bekend wat de oorzaak hiervan is en wat de omvang van de schade kan zijn. In 2023 wordt een 'kennisclub (gemeente, Staatsbosbeheer, VNC, een bomenspecialist) gevormd die dit probleem verder gaat onderzoeken.

### **Bestrijding bacterievuur**

*trekker: SlaBox*

SlaBox gaat in 2023 wederom in opdracht van Staatsbosbeheer bacterievuur bestrijden. De werkzaamheden worden vastgelegd in BOOM.

Het opsporen van bacterievuur is geen gemakkelijke klus, maar vrijwilligers van SlaBox hebben de kennis en de vaardigheden om dat te doen. Zij stellen die knowhow ook graag beschikbaar aan grondeigenaren in het gebied. In 2023 wordt voor dat laatste nog eens extra aandacht gevraagd. Als resultaat daarvan wordt het mogelijk om in een groter gebied bacterievuur te inventariseren.

### **Herstelplan De Maasheggen**

*trekker: gemeente Land van Cuijk*

De gemeente Land van Cuijk herstelt ook in 2023 heggen langs wegen en paden. Hierbij wordt rekening gehouden met het instandhouden en realiseren van gewenste 'doorkijkjes'.

### **Exotenbestrijding**

*trekker: gemeente Land van Cuijk*

Op verschillende plekken in het gebied, onder meer langs watergangen, manifesteert zich de Japanse duizendknoop. Het is van belang om zowel verdere verspreiding te voorkomen als te zoeken naar mogelijkheden om de bestaande haarden terug te dringen. Een breed gedragen plan van aanpak is daarbij gewenst; dat plan wordt in 2023 opgesteld.

## **LANDBOUW**

### **Project doorgangen en inritten**

*trekker: ZLTO*

In 2022 is het project 'doorgangen en inritten' afgesloten. Als onderdeel van het project zijn diverse inritten van landbouwgronden en doorgangen respectievelijk 7 en 10 meter breed gemaakt. Daar waar er heggen moesten verdwijnen, zijn deze gecompenseerd door de kwaliteit van andere heggen te verbeteren. Het laatstgenoemde kwam meestal neer op het dichteren van overbodige inritten, doorgangen of ontstane gaten.

ZLTO, gemeente, ANV en de deelnemende grondeigenaren zijn tot de conclusie gekomen dat dit project een vervolg dient te krijgen. In 2023 worden nieuwe deelnemers geworven en locaties geïnventariseerd. De uitvoering staat vooralsnog gepland in de winter 2023-2024.

### **Project Kavelruil**

*trekker: Staatsbosbeheer*

Kavelruil is een relevant project in de Maasheggen. Om de realisatie van Natuurnetwerk Brabant mogelijk te maken en tegelijkertijd de agrarische verkaveling te verbeteren worden, op vrijwillige basis, gronden geruild

In vijf jaar tijd is al meer dan 300 hectare grond van eigenaar gewisseld. De realisatie van het Natuurnetwerk Brabant in het Maasheggengebied is in een vergevorderd stadium. De focus van het kavelruilproject verlegt zich dan ook meer en meer naar de transitiezone waar de landbouw een prominente rol speelt.

### ***Agrarische Natuurbeheer***

*trekker: Collectief Deltaplan Landschap*

Van 2016 tot en met 2022 heeft het Collectief Deltaplan Landschap het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLB) gecoördineerd in de Maasheggen. In 2016 waren veel heggen te laag en te smal, aan de onderzijde vaak kaal, hadden te veel gaten en nauwelijks of geen zoom. Afgelopen periode is vooral aandacht gegeven aan het verbeteren van de kwaliteit van de heggen en het bufferen van de heggen met bemestings- en chemievrije randen. Daarnaast zijn ook soort specifieke maatregelen genomen, zoals de aanleg van vogelakkers.

In de aankomende beheerperiode wil het Collectief dat wat al is gerealiseerd in stand te houden. De ruggengraat van het gebied blijft het netwerk van kwalitatief goede heggen die gebufferd zijn met 6 meter brede kruidenrijke graslandrand of een 12 meter brede akkerrand. Waar mogelijk wordt de variatie en biodiversiteit in de hagen en de kruidenrijke randen nog verder verbeterd, bijvoorbeeld door het realiseren van nieuwe overstaanders en het actief inzaaien van inheemse kruiden in de randen. Ook het vogelakkerbeheer wordt doorgezet.

Doordat er waarschijnlijk extra financiële middelen beschikbaar worden gesteld wordt de aankomende periode meer geïnvesteerd in vlakdekkend akkerbeheer. De aanleg van wintervoedselakkers, stoppeland en vogelakkers zorgt voor extra voedselaanbod voor doelsoorten. Het is daarom een van de belangrijke speerpunten van het Collectief voor de komende 6 jaar. Onder andere voor de zomertortel wil het Collectief complexen met akkerbeheer aanleggen op vliegafstand van de nog aanwezige vaste broedplaatsen.

## **WATER**

### ***Natuurvriendelijke oevers***

*trekker: Waterschap Aa en Maas*

Waterschap Aa en Maas gaat in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW) natuurvriendelijke oevers in de Virdsche Graaf, de Viltsche Graaf en de Sambeekse Uitwatering aanleggen. Voor al deze opgaven vindt nog een verkenning plaats. Deze werkzaamheden moeten voor 2027 zijn afgerond.

### ***Beekherstel Sint Jansbeek***

*trekker: waterschap Aa en Maas*

De ruim 8 kilometer lange Sint Jansbeek ontstaat ten westen van het dorp Groeningen en stroomt via het dorp Vortum-Mullem naar de Maas. Het waterschap gaat de Sint Jansbeek ontwikkelen tot een natuurlijke en robuuste beek. Het projectplan wordt begin 2023 vastgesteld. Vervolgens wordt de uitvoering voorbereid. Uitvoering van de maatregelen is voorzien in 2023.

### **Projectaanpak Oeffeltse Raam**

*trekker: waterschap Aa en Maas*

In 2016 kregen agrariërs en bedrijven langs de Oeffeltse Raam te maken met veel wateroverlast op hun percelen. Omdat de verwachting is dat in de toekomst vaker sprake is van hevige regenval en langere periodes van droogte wordt de beek aangepast aan de gevolgen van klimaatverandering. Daarbij wordt samengewerkt met gemeente Land van Cuijk, grondeigenaren, Brabants Landschap en bedrijven op het industrieterrein Saxe Gotha.

Eind 2022 is gestart met de aanleg van een waterberging en de herinrichting van de Oeffeltse Raam. In een bouwteam worden de inlaatgemalen verder uitgewerkt tot een uitvoeringsontwerp. De werkzaamheden lopen naar verwachting tot september 2023.

### **KRW-projecten Viltsche Graaf, Virdsche Graaf en Boxmeers Veld**

*trekker: Rijkswaterstaat*

Rijkswaterstaat wil de ecologische kwaliteit van het water van de Viltsche Graaf, het Boxmeers Veld en de Virdsche Graaf verbeteren. De door Rijkswaterstaat voorgestelde maatregelen vloeien voort uit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Deze richtlijn bepaalt onder meer dat het water een goed leefgebied moet vormen voor de planten en dieren die er thuishoren. In 2022 is het voorontwerp gemaakt. In 2023 wordt besloten voor welke trajecten een definitief ontwerp wordt opgesteld.

### **Rivierverruiming Oeffelt**

*trekker: provincie Noord-Brabant*

Om de Maasregio in de toekomst te behoeden voor overstromingen van de grote rivieren is het Deltaprogramma Maas opgesteld. In het Maasheggebied hebben het Rijk en de regio afspraken gemaakt over hoe de Maas gelijktijdig veiliger én mooier kan worden gemaakt. Bij Oeffelt wordt de 'flessenhals' in de Maas aangepakt, waardoor de waterstand met ongeveer 21 centimeter gaat zakken en bij extreem hoogwater het overstromingsgevaar afneemt. Deze waterstandsdeling wordt gekoppeld aan de aanplant van ten minste 12 kilometer nieuwe Maasheggen in het omringende gebied. Met deze aanplant worden de heggen gecompenseerd, die door de ingreep verloren gaan - en waardoor het dassenleefgebied wordt aangetast.

Begin 2023 wordt een definitief besluit genomen over de uitvoering van de werkzaamheden.





## PROJECTEN 2023: MENS

### PARTICIPATIE

#### ***Project Monitoring Biodiversiteit***

*trekker: Staatsbosbeheer en IVN*

Onderzoek en tellingen moeten duidelijk maken hoe het is gesteld met specifieke soorten in DE Maasheggen en hoe ze reageren op verschillende vormen van beheer. Staatsbosbeheer, IVN, provincie Noord-Brabant en Brabants Landschap zijn in 2022 samen met RAVON, FLORON, Vlinderstichting, Dassenwerkgroep en SOVON een langjarig monitoringsprogramma gestart. Bij de uitvoering van dat programma worden vrijwilligers betrokken.

In 2023 gaat het echte tellen beginnen in de vijf bepaalde deelgebieden en in de Kraaijenbergse Plassen. De benodigde kennis bij vrijwilligers wordt vergroot via cursussen.

Daarnaast wordt in 2023 vastgelegd op welke wijze met de telresultaten wordt omgegaan. Betrekken van onderwijs en wetenschap is daarbij een mogelijkheid.

#### ***Streekproducten Smaak van de Maasheggen***

*trekker: programmamateam*

Tijdens het NK Maasheggenvlechten in maart 2023 wordt het streekproductenlabel De Smaak van de Maasheggen geïntroduceerd. In feite is er sprake van een herintroductie; Smaak van de Maasheggen

bestaat al een aantal jaren, maar vanwege gebrek aan sturing én financiële middelen is van een gerichte marketingaanpak nog nauwelijks sprake geweest. Met dank aan de cofinanciering vanuit de RegioDeal kan in 2023 serieus werk worden gemaakt van het beter onder de aandacht brengen van de producten en de producenten.

Bij Smaak van de Maasheggen hebben zich 10 producenten aangesloten. Zij gaan samen aan de slag om hun producten, gelabeld als Maasheggenproduct, te gaan verkopen via onder meer lokale bedrijven, markten en beurzen en -voor pakketten- via een webshop.

### **Ambassadeurs Maasheggen**

*trekker: programmamateam*

In de afgelopen jaren zijn acht Maasheggenambassadeurs opgeleid. In het voorjaar van 2023 wordt een terugkomdag georganiseerd voor de huidige ambassadeurs.

### **Vrienden van De Maasheggen**

*trekker: programmamateam*

De community Vrienden van de Maasheggen blijft gestaag groeien.

Ook in 2023 worden twee Vriendenactiviteiten georganiseerd, waarvoor de Vrienden worden uitgenodigd:

- een in het voorjaar, met een meer inhoudelijke insteek (lezing/excursie)
- een in het najaar, met ene meer entertainende insteek (muziek/verhalenverteller/proeverij)

### **Betrekken van jongeren**

*trekker: programmamateam*

Op basis van gesprekken met betrokken organisaties en deskresearch heeft een stagiaire een plan van aanpak gemaakt waarin concrete voorstellen worden gedaan voor het betrekken van kinderen in de leeftijd van 10 tot 14 jaar. Begin 2023 wordt bepaald of en zo ja, met welk creatief concept deze doelgroep wordt benaderd, hoe dat gebeurt en wie dat gaat doen.

### **Veldhekken en veldnamen**

*trekker: gemeente Land van Cuijk*

Door op cruciale plekken Maasheggenveldhekken met de oude veldnamen te plaatsen wordt de geschiedenis van het gebied verteld én zichtbaarder gemaakt.

In 2023 wordt aan de heemkundeverenigingen gevraagd of zij zich aan dit project willen verbinden.

Enerzijds om studie te doen naar de veldnamen en de achterliggende verhalen, anderzijds om de communicatie over de betekenis van de veldhekken en de oude veldnamen op zich te nemen.

Het plaatsen en onderhouden van de veldhekken blijft vooralsnog een verantwoordelijkheid van gemeente Land van Cuijk en Staatsbosbeheer.

## RECREATIE EN TOERISME

### **Promotie De Maasheggen**

*trekker: Visit Land van Cuijk*

In samenwerking met destiniatiemarketingorganisatie Visit Land van Cuijk wordt ook in 2023 het UNESCO Maasheggengebied gepromoot bij zowel (potentiële) bezoekers van het Land van Cuijk als de eigen inwoners. Visit Land van Cuijk brengt voor De Maasheggen vooral fiets- en wandelroutes, de watersportmogelijkheden en evenementen en activiteiten onder de aandacht.

Visit Land van Cuijk maakt daarbij gebruik van offline (Vakantiekraant, Fiets & Wandelboekje, publicaties in landelijke en regionale media) en online (online vakantiebeurs, website, sociale media, Facebookcampagnes) middelen.

In de zomer van 2022 is Visit Land van Cuijk samen met Visit Noord-Limburg de campagne Maas in het Midden gestart. In deze onlinecampagne wordt de ligging van de gebieden aan de Maas geaccentueerd, met onder meer UNESCO-gebied De Maasheggen als blikvanger. Ter ondersteuning van de campagne is de website [www.maasinhelmidden.nl](http://www.maasinhelmidden.nl) ingericht.

De samenwerking wordt in 2023 gecontinueerd en uitgebreid.

Om een te grote drukte (op plekken) in De Maasheggen te voorkomen wordt, met behulp van een actueel en accuraat monitoringsysteem, gevolgd waar zich op welk moment veel bezoekers bevinden. Op basis van de monitoring worden, waar dat nodig is, maatregelen genomen om de bezoekersstroom in te dammen of beter te spreiden. In 2023 is het voor het eerst, sinds de invoering van het systeem, mogelijk om vergelijkingen met voorgaande jaren te maken én daaruit conclusies te trekken.

### **Recreatieve toegangspoorten**

*Trekker: gemeente Land van Cuijk*

In 2021 zijn plannen uitgewerkt voor het realiseren van vier recreatieve toegangspoorten (De Schutkooi, De Meerstoel, Het Veerhuis en het klooster in St. Agatha). Bij -vooralsnog- twee toegangspoorten (Veerhuis en Schutkooi) komen karakteristieke uitkijktorens, die bezoekers een mooi uitzicht bieden over het Maasheggenlandschap. Afhankelijk van de financiering en benodigde procedures worden in 2023 al één of meerdere uitkijktorens gebouwd en in gebruik genomen. Verder worden, waar (financieel) mogelijk, informatieborden en wegwijzers vervangen en op logische pauzeplekken rustbanken geplaatst.

De gemeente Land van Cuijk neemt, met twee Limburgse gemeenten (Gennep en Bergen) en vier Duitse gemeenten (Weeze, Gogh Uedum en Kalkar), deel aan het project RegioClip. De Maasheggen heeft in dat project de cofinanciering van de twee resterende uitkijktorens ingebracht. In 2023 komt er duidelijkheid over de toekenning en de hoogte van de financiering.

### **Natuurpoort de Bungelaar**

*trekker: projectteam*

In 2023 wordt de Natuurpoort de Bungelaar geopend. Deze Natuurpoort is gelegen aan de Kraaijenbergse Plassen in Beers. In het komende jaar wordt contact gelegd met de eigenaar om na te gaan of en hoe er kan worden samengewerkt.

### **NK Maasheggenvlechten**

*trekker: SlaBox*

Stichting Landschapsbeheer Boxmeer (Slabox) organiseert op 12 maart voor de 17<sup>e</sup> keer het Nederlands kampioenschap Maasheggenvlechten, ditmaal in de omgeving van Portaal De Vilt langs de provinciale weg van Beugen naar Oeffelt.

Het ambacht van Maasheggenvlechten, in ere hersteld door de inzet van pioniers uit onze streek, is enkele jaren geleden toegevoegd aan de lijst Cultureel Immaterieel Erfgoed in Nederland. Met het vlechten, ook tijdens het kampioenschap, dragen alle deelnemers bij aan het in stand houden van dit bijzondere gebied.

Naast SlaBox zijn ook vrijwilligers van IVN Maasvallei actief betrokken bij de organisatie van dit evenement.

## **GEZONDHEID**

### **Vital zone**

*trekker: projectteam*

Vanuit de Regiodeal is cofinanciering toegekend voor de uitwerking van een plan van aanpak voor het ontwikkelen van een 'vital zone' in De Maasheggen. Met de uitwerking van het plan van aanpak wordt in 2023 gestart.





## PROJECTEN 2023: ORGANISATIE

### SAMENWERKING

#### *Samenwerking Duits MAB-gebied*

*trekker: programmteam*

In 2022 heeft het programmteam tweemaal gesproken met de collega's van UNESCO-Biosphärenreservat Flusslandschaft Elbe – Brandenburg. Dat heeft geleid tot eerste, voorzichtige ideeën voor mogelijke samenwerking, onder meer op het gebied van educatie en recreatie. In het voorjaar van 2023 worden die nader uitgewerkt.

### WETENSCHAPPELIJKE RAAD

#### **Wetenschappelijke raad**

*trekker: projectteam*

Het programmteam gaat in 2023 nieuwe afspraken maken met de leden van de wetenschappelijke raad om, gekoppeld aan de vijf programmalijnen, meer relevant onderzoek te stimuleren.

Verder wordt informatie ingewonnen bij het project 'Living Lab' in de Ooijpolder en bij het lopende project van Wageningen Universiteit (WUR) in de voormalige gemeente Sint Anthonis.

## **COMMUNICATIE & INFORMATIE**

### **Website, nieuwsbrief en sociale media**

*trekker: programmateam*

Ook in 2023 worden de bestaande communicatiekanalen (website, sociale media, persberichten) benut om belangstellenden te informeren over relevante ontwikkelingen in De Maasheggen.